

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.027.02.2020

Pan

Krzysztof Kurowski

Prezes Zarządu

Dolnośląskiego Centrum Zdrowia Psychicznego
Sp. z o.o.

Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego
Sp. z o.o.

Wybrzeże J. Conrada - Korzeniowskiego 18
50-226 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.068.2021
Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli
z dnia 10 sierpnia 2021 r.

P/20/088 – „Finansowanie i wspieranie działalności spółek z udziałem jednostek samorządu
terytorialnego w województwie dolnośląskim”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego Sp. z o.o. we Wrocławiu, Wybrzeże J. Conrada - Korzeniowskiego 18, 50-226 Wrocław (dalej: DCZP, Spółka).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Kurowski, Prezes Zarządu DCZP od 1 sierpnia 2020 r. (dalej: Prezes). Od 22 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2018 r. Prezesem Zarządu był Dariusz Kowalczyk, a od 1 stycznia 2019 r. do 26 czerwca 2020 r. Elżbieta Mickiewicz-Dytko.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykorzystanie wsparcia (świadczenia) przekazanego spółce komunalnej oraz uzyskane w związku z tym efekty. 2. Realizacja nadzoru nad wykorzystaniem świadczeń przekazanych spółkom komunalnym oraz nad transakcjami gospodarczymi między nimi.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ¹ (dalej: <i>ustawa o NIK</i>).
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Paweł Potemski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/178/2020 z dnia 30 listopada 2020 r.

(akta kontroli: str. 1, 2)

¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2018-2020 DCZP uzyskiwało z Województwa Dolnośląskiego (dalej: Województwo) wsparcie finansowe w formie przeprowadzonego sześciokrotnie podwyższenia kapitału zakładowego w sumie o 7.912,0 tys. zł oraz w postaci sześciu dotacji na łączną kwotę 588,1 tys. zł z przeznaczeniem na realizację działalności podstawowej.

Podwyższanie kapitału zakładowego Spółki odbywało się w oparciu o prawidłowo zastosowane przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. *Kodeks spółek handlowych*³ (dalej: *ksh*). Niemniej jednak wysyłane do Województwa wnioski o takie dokapitalizowanie Spółki nie w każdym przypadku były poparte stosownymi uchwałami Zarządu Spółki, co było działaniem niezgodnym z jej wewnętrznymi uregulowaniami.

Zmiany w majątku Spółki wynikające z podwyższenia kapitału zakładowego zostały odzwierciedlone w księgach rachunkowych w pełnej wysokości oraz pod datą zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego przez sąd rejestrowy. Jednak przyjęte w Spółce zasady (polityka) rachunkowości nie były aktualne i nie określały jednoznacznie metodologii uwzględniania w księgach rachunkowych zdarzeń dotyczących podwyższenia kapitału zakładowego Spółki.

Dokumentacja rozliczeniowa czterech analizowanych dotacji, co do zasady, potwierdzała wydatkowanie tych środków na zadania określone we wnioskach o dotację. W przypadku jednej z takich dotacji w wysokości 40,0 tys. zł, z przeznaczeniem na remont łazienek, nieprawidłowością było jednakże: [1] wydatkowanie kwoty 3,0 tys. zł niezgodnie z umową dotacji; [2] przekazanie wykonawcy środków w wysokości 37,0 tys. zł, mimo niewykonania przedmiotu umowy.

Podstawowym źródłem finansowania działalności Spółki był kapitał własny, którego wartość w okresie kontrolowanym była na porównywalnym poziomie, mimo dokapitalizowania Spółki. W okresie objętym kontrolą DCZP zapewniło prawidłowe wypełnienie przez Walne Zgromadzenie ustawowych wymogów w zakresie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania Zarządu Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy (po jego obowiązkowym zbadaniu przez biegłego rewidenta), a także udzielenia członkom organów Spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

W Spółce dopuszczono jednak do naliczenia i wypłaty w latach 2018-2020 zawyżonych i nienależnych wynagrodzeń członkom organu zarządzającego i nadzorczego DCZP w łącznej kwocie 309,4 tys. zł, co związane było z nieprzestrzeganiem ograniczeń przewidzianych w ustawach o budżecie na lata 2018-2019, a także z nieprzestrzeganiem postanowień umowy o świadczenie usług zarządzania, oraz udzieleniem odprawy członkowi Zarządu, który sam zrezygnował z funkcji pełnionej w Spółce.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2020 r. poz. 1526, ze zm.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

1. Wykorzystanie wsparcia (świadczenia) przekazanego spółce komunalnej oraz uzyskane w związku z tym efekty

Opis stanu faktycznego

1.1. W dniu 19 stycznia 2010 r. Województwo zawiązało⁵ na czas nieoznaczony Spółkę, która od dnia 10 lutego 2010 r. wpisana została do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (dalej: KRS) pod nr 0000348483. Celem DCZP jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej, a przedmiot jego działalności, zgodny z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD), określony został w akcie założycielskim Spółki⁶.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. kapitał zakładowy DCZP wynosił 68 889,0 tys. zł i dzielił się na 68 889 udziałów o wartości nominalnej po 1,0 tys. zł każda. Jedynym udziałowcem (wspólnikiem) Spółki było Województwo.

W latach 2018-2020 Spółka uzyskiwała z majątku województwa świadczenia na cele związane z jej działalnością, tylko w postaci podwyższenia kapitału zakładowego, poprzez ustanowienie nowych udziałów, które zostały objęte przez jedynego udziałowca (wspólnika) w zamian za wkład pieniężny w łącznej wysokości 7912,0 tys. zł (2520 tys. zł w 2018 r., 2892 tys. zł w 2019 r. i 2500 tys. zł w 2020 r.).

(akta kontroli: str. 3-19, 39-44, 804-808)

1.2. W okresie objętym kontrolą Zgromadzenie Wspólników sześć razy podwyższało kapitał zakładowy Spółki, tj.:

- uchwałą Nr 4 NWZ z dnia 17 maja 2018 r. podwyższyło kapitał zakładowy o kwotę 1000,0 tys. zł poprzez ustanowienie nowych 1000 udziałów o wartości nominalnej 1,0 tys. zł każdy, które zostały objęte przez jedynego udziałowca (wspólnika) w zamian za wkład pieniężny; podwyższenie kapitału zakładowego zostało wpisane do KRS dnia 21 lutego 2019 r. na podstawie wniosku Spółki o zmianę⁷, złożonego dnia 26 czerwca 2018 r.⁸;
- uchwałą Nr 1 NWZ z dnia 8 sierpnia 2018 r. podwyższyło kapitał zakładowy o kwotę 1220,0 tys. zł poprzez ustanowienie nowych 1220 udziałów o wartości nominalnej 1,0 tys. zł każdy, które zostały objęte przez jedynego udziałowca (wspólnika) w zamian za wkład pieniężny; podwyższenie kapitału zakładowego zostało wpisane do KRS dnia 22 lutego 2019 r. na podstawie wniosku Spółki o zmianę, złożonego dnia 14 grudnia 2018 r.;
- uchwałą Nr 1 NWZ z dnia 9 listopada 2018 r. podwyższyło kapitał zakładowy o kwotę 300,0 tys. zł poprzez ustanowienie nowych 300 udziałów o wartości nominalnej 1,0 tys. zł każdy, które zostały objęte przez jedynego udziałowca (wspólnika) w zamian za wkład pieniężny; podwyższenie kapitału zakładowego zostało wpisane do KRS dnia 25 lutego 2019 r. na podstawie wniosku Spółki o zmianę, złożonego dnia 14 grudnia 2018 r.;
- uchwałą Nr 1 NWZ z dnia 18 września 2019 r. podwyższyło kapitał zakładowy o kwotę 2892,0 tys. zł poprzez ustanowienie nowych 2892 udziałów o wartości

⁵ Akt notarialny Rep. A 3630 z dnia 19 stycznia 2010 r.

⁶ 1. sprzedaż hurtowa wyrobów farmaceutycznych i medycznych, 2. sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana, 3. sprzedaż detaliczna pozostałej żywności prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach, 4. sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach, 5. działalność wspomagająca edukację, 6. działalność szpitali, 7. praktyka lekarska ogólna, 8. praktyka lekarska specjalistyczna, 9. praktyka pielęgniarstwa i położnych, 10. pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana, 11. pomoc społeczna z zakwaterowaniem dla osób z zaburzeniami psychicznymi, 12. pozostała pomoc społeczna z zakwaterowaniem, 13. pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych, 14. pozostała pomoc społeczna bez zakwaterowania, gdzie indziej niesklasyfikowana.

⁷ Zgodnie z art. 431 § 4 ksh uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego powinna zostać zgłoszona do sądu rejestrowego w ciągu 6 miesięcy od jej podjęcia.

⁸ Złożono również wniosek z dnia 6 grudnia 2018 r., gdyż pierwotny wniosek na nieprawidłowych formularzach.

nominalnej 1,0 tys. zł każdy, które zostały objęte przez jedynego udziałowca (wspólnika) w zamian za wkład pieniężny; podwyższenie kapitału zakładowego zostało wpisane do KRS dnia 24 października 2019 r. na podstawie wniosku Spółki o zmianę, złożonego dnia 9 października 2019 r.;

- uchwałą Nr 1 NWZ z dnia 28 lipca 2020 r. podwyższyło kapitał zakładowy o kwotę 1500,0 tys. zł poprzez ustanowienie nowych 1500 udziałów o wartości nominalnej 1,0 tys. zł każdy, które zostały objęte przez jedynego udziałowca (wspólnika) w zamian za wkład pieniężny; podwyższenie kapitału zakładowego zostało wpisane do KRS dnia 31 sierpnia 2020 r. na podstawie wniosku Spółki o zmianę, złożonego dnia 7 sierpnia 2020 r.;
- uchwałą Nr 1 NWZ z dnia 28 listopada 2020 r. podwyższyło kapitał zakładowy o kwotę 1000,0 tys. zł poprzez ustanowienie nowych 1000 udziałów o wartości nominalnej 1,0 tys. zł każdy, które zostały objęte przez jedynego udziałowca (wspólnika) w zamian za wkład pieniężny; podwyższenie kapitału zakładowego zostało wpisane do KRS dnia 26 stycznia 2021 r. na podstawie wniosku Spółki o zmianę, złożonego dnia 8 grudnia 2020 r.

Każdorazowo ww. zwiększenia kapitału zakładowego Spółki zostały przez Zarząd DCZP zgłoszone do sądu rejestrowego, zgodnie z art. 431 *ksh*. Podwyższenie kapitału zakładowego nie wymagało zmiany aktu założycielskiego, według § 9 ust. 2 aktu założycielskiego⁹. W wyniku podjęcia uchwał¹⁰ w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółka poniosła w okresie objętym kontrolą wydatki w łącznej wysokości 2,4 tys. zł z tytułu kosztów sądowych związanych ze zmianą w KRS.

(akta kontroli: str. 3-19, 39-44, 788-792, 804-808)

Wyżej wymienione podwyższenia kapitału zakładowego Spółki następowały w ślad za wnioskami Zarządu Spółki z pisemnym uzasadnieniem, składanymi do właściciela, Marszałka Województwa Dolnośląskiego, o dokapitalizowanie w wysokości:

- 1 000,0 tys. zł (wniosek z dnia 14 marca 2018 r.¹¹), z przeznaczeniem na bieżącą działalność Spółki, w tym na działalność remontową (dwóch oddziałów szpitalnych) i inwestycyjną (zakup agregatów prądotwórczych);
- 1 220,0 tys. zł (wniosek z dnia 8 lipca 2018 r.¹²) oraz 307,0 tys. zł (wniosek z dnia 25 września 2018 r.), z przeznaczeniem na bieżącą działalność Spółki, w tym na działalność remontową (oddziału szpitalnego całodobowego);
- 337,6 tys. zł (wniosek z dnia 5 listopada 2018 r.), z przeznaczeniem na bieżącą działalność Spółki, w tym na działalność inwestycyjną (budowa windy);
- 2 891,7 tys. zł (wniosek z dnia 5 sierpnia 2019 r.), 5 103,4 tys. zł (wniosek z dnia 21 października 2019 r.) oraz 114,7 tys. zł (wniosek z 5 grudnia 2019 r.), z przeznaczeniem na bieżącą działalność Spółki, w tym na działalność inwestycyjną (budowa windy), jak i wkłady własne w projekt termomodernizacji budynków, rewitalizacji parku, wprowadzenie elektronicznej dokumentacji medycznej;
- 3 901,9 tys. zł (wniosek z 24 marca 2020 r.), 3962,5 tys. zł (wniosek z 9 września 2020 r.), 2 800,0 tys. zł (wniosek z 1 października 2020 r.), z przeznaczeniem na bieżącą działalność ograniczoną przez pandemię COVID-19, jak i działalność inwestycyjną (na monitoring, wprowadzenie elektronicznej dokumentacji medycznej), remontową (odgrzybianie dwóch oddziałów).

⁹ Podwyższenie kapitału założycielskiego do kwoty 400 mln zł, do dnia 31 grudnia 2020 r., nie stanowi zmiany aktu założycielskiego spółki.

¹⁰ Przez Walne Zgromadzenie Spółki, w formie Aktu notarialnego.

¹¹ Uzupełniony pismem z 10 kwietnia 2018 r.

¹² Ponowiony pismem z 9 lipca 2018 r.

Konieczność podwyższenia kapitału zakładowego (za wyjątkiem dwóch wniosków, szczegółowo opisanych w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*), wynikała z przyjętych uchwał przez Zarząd, Radę Nadzorczą Spółki (dalej: Rada Nadzorcza) i Zgromadzenie Wspólników, wskazujących na potrzebę pokrycia przez Województwo uzyskanej w latach 2017-2019 straty finansowej netto. Zanotowano strata finansowa netto DCZP wyniosła w: 2017 r. – 1 085,2 tys. zł, 2018 r. – 2 554,1 tys. zł, 2019 r. – 1 691,4 tys. zł, 2020 r. – 3 441,5 tys. zł¹³.

Obowiązujące w badanym okresie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie *szczególonych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą*¹⁴, wymagało by rezerwowym źródłem zaopatrzenia szpitala w energię elektryczną był agregat prądowrczy wyposażony w funkcję autostartu, zapewniający co najmniej 30% potrzeb mocy szczytowej, a także urządzenie zapewniające odpowiedni poziom bezprzerwowego podtrzymania zasilania. Mimo podniesienia przez Zarząd DCZP, we wniosku - skierowanym do właściciela - z dnia 14 marca 2018 r., konieczności zakupu agregatów prądowrczych (o wartości około 630,3 tys. zł) do zapewnienia zabezpieczenia dostaw energii, nie zrealizowano ww. inwestycji, a uwzględniono ją w planie inwestycji na 2019 r. i 2020 r. Prezes poinformował, że nie posiada wiedzy na temat działań i motywacji Zarządu Spółki w 2018 r., oraz przedstawił plany inwestycyjne w tym zakresie – wstrzymane panującą pandemią COVID-19.

(akta kontroli: str. 95-126, 140-142, 521-524)

1.3. W okresie objętym kontrolą DCZP poza uzyskaniem wsparcia finansowego udzielonego przez Województwo, w postaci podwyższenia kapitału zakładowego, otrzymała wsparcie w postaci sześciu umów dotacji, w tym na:

[1] realizację zadań o charakterze bieżącym z zakresu profilaktyki i leczenia uzależnień w 2018 r. w wysokości 103,7 tys. zł;

[2] przeprowadzenie remontu dwóch łazienek na Całodobowym Oddziale Leczenia Uzależnień w 2018 r. w wysokości 40,0 tys. zł;

[3] realizację zadań o charakterze bieżącym z zakresu profilaktyki i leczenia uzależnień w 2019 r. w wysokości 104,1 tys. zł;

[4] dofinansowanie w 2019 r. programów terapeutycznych poza standardową ofertę *Nawrót w uzależnieniu* oraz *Wymiar kobiecości*, w wysokości 14,6 tys. zł;

[5] dofinansowanie w 2019 r. projektu *Dopalaczom mówimy NIE*, w wysokości 198,3 tys. zł;

[6] realizację zadań o charakterze bieżącym z zakresu profilaktyki i leczenia uzależnień w 2020 r. w wysokości 127,4 tys. zł.

(akta kontroli: str. 20)

Dokumentacja rozliczeniowa czterech badanych dotacji¹⁵, co do zasady, potwierdzała wydatkowanie środków z dotacji na zadania określone we wnioskach o dotację, które prawidłowo udokumentowano i rozliczono. Nieprawidłowości formalne w zakresie wydatkowania środków z dotacji na remont dwóch łazienek na Całodobowym Oddziale Leczenia Uzależnień opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, niniejszego obszaru.

(akta kontroli: str. 695-786)

1.4. Zarządzeniem Nr 4/2010 Dyrektora Naczelnego DCZP z dnia 1 kwietnia 2010 r. wprowadzono politykę rachunkowości przyjętą przez Spółkę. W polityce tej nie została określona metodologia uwzględniania w księgach rachunkowych zdarzeń dotyczących podwyższenia kapitału zakładowego Spółki.

¹³ Na podstawie wstępnych danych wg stanu na dzień 15 lutego 2021 r.

¹⁴ § 41 rozporządzenia z dnia 26 czerwca 2012 r. (Dz. U. Nr 739) obowiązującego do 1 lipca 2012 r. do 31 marca 2019 r., a następnie § 42 z 26 marca 2019 r. (Dz. U. Nr 595) obowiązującego od 1 kwietnia 2019 r.

¹⁵ Tj. [1], [2], [3] i [5], na podstawie których wydatkowano odpowiednio: 103,7 tys. zł; 40,0 tys. zł; 103,1 tys. zł; 197,9 tys. zł.

Zmiany w majątku Spółki, w okresie objętym kontrolą, wynikające z podwyższenia kapitału zakładowego, zostały odzwierciedlone w księgach rachunkowych Spółki w pełnej wysokości, pod datą przekazania na rachunek bankowy Spółki wkładu pieniężnego na podwyższenie kapitału zakładowego (konto 802 - Pozostałe kapitały rezerwowe), a następnie przeksięgowane pod datą zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego przez sąd rejestrowy (konto 800-01 Kapitał zakładowy wpłaty pieniężne), tj. na podstawie art. 36 ust. 2e ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁶ (dalej: ustawa o rachunkowości).

W bilansach Spółki za lata 2018 i 2019 wykazane zostały stany pasywów na dzień kończący rok obrotowy odpowiadające, pod względem merytorycznym i liczbowym, przypadkom podwyższenia kapitału zakładowego, tj. na koniec 2018 r. wykazano niezmieniony w porównaniu z poprzednim okresem stan kapitału podstawowego, a pozostały kapitał rezerwowy w wysokości 2 520,0 tys. zł¹⁷.

(akta kontroli: str. 405-415, 525-535)

W okresie objętym kontrolą Spółka nie angażowała się kapitałowo w:

- udziały/akcje innych spółek prawa handlowego z udziałem samorządu, które realizowały zadania użyteczności publicznej, zdefiniowane w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej¹⁸ (dalej: ustawa o gospodarce komunalnej);
- podwyższenia/obniżenia kapitału zakładowego w innych spółkach komunalnych, udzielenia im pożyczek, poręczeń, gwarancji, dopłat lub innych tego rodzaju czynności prawnych angażujących kapitał Spółki.

(akta kontroli: str. 804-808)

1.5. W Spółce była na bieżąco analizowana jej sytuacja ekonomiczno-finansowa, co znajdowało potwierdzenie w treści protokołów z posiedzeń Rady Nadzorczej, w których uczestniczyli członkowie Zarządu DCZP¹⁹. Szczegółowe analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej przedstawiano w rocznych sprawozdaniach finansowych (badanych rokrocznie przez niezależnego biegłego rewidenta), sprawozdaniach Zarządu z działalności Spółki, które stanowiły podstawę wydania przez Radę Nadzorczą oceny zgodności sprawozdania finansowego z księgami, dokumentami i stanem faktycznym.

(akta kontroli: str. 56-694, 809)

1.6. Szczegółowym badaniem objęto realizację: [1] budowy zewnętrznego szybu windowego w budynku G DCZP, [2] remont pomieszczeń Oddziału I Całodobowego w budynku G DCZP; współfinansowanych ze środków wsparcia udzielonego przez Województwo.

Czynności związane z przygotowaniem ww. przedsięwzięć inwestycyjnych zostały prawidłowo wykonane, z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb i z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i celów, do których została powołana Spółka.

Prawidłowo zawarto umowy związane z realizacją ww. przedsięwzięć inwestycyjnych, w szczególności:

¹⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 217.

¹⁷ W 2018 r., zgodnie z uchwałą NWZ z dnia 17 maja, 8 sierpnia, 9 grudnia 2018 r., wkład pieniężny na podwyższenie kapitału zakładowego Spółki w wysokości łącznej 2 520 000 zł został przekazany na rachunek bankowy odpowiednio w dniach 23 maja, 13 sierpnia, 19 grudnia 2018 r. a zarejestrowanie podwyższenia kapitału zakładowego przez sąd rejestrowy nastąpiło w dniach 21, 22 i 25 lutego 2019 r.

¹⁸ Dz.U. z 2019 r. poz. 712, ze zm.

¹⁹ Posiedzenia Rady Nadzorczej miały miejsce odbywały się z częstotliwością wskazaną w § 9 ust. 1 projektu regulaminu Rady Nadzorczej, tj. nie rzadziej niż raz na kwartał.

- wyboru wykonawców dokonano w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie art. 39 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*²⁰ (dalej: *ustawa Pzp*);
- osoby wykonujące czynności w postępowaniu złożyły oświadczenia określone w art. 17 ust. 2 *ustawy Pzp*; nie było przypadków, o których mowa w art. 17 *ustawy Pzp*, w których konieczne było wyłączenie osoby wykonującej czynności w postępowaniu;
- wykonawcy spełniali warunki udziału w postępowaniu zgodnie z art. 22 *ustawy Pzp* – złożyli oświadczenie o spełnieniu warunków udziału w postępowaniu oraz oświadczenie dotyczące przesłanek wykluczenia z postępowania; zaakceptowali wzór umowy i złożyli pisemne oferty;
- komisje przetargowe powołane²¹ do przeprowadzenia zamówienia zrealizowały swoje obowiązki określone²² przez Zarząd Spółki, m.in. przeprowadziły badanie złożonej oferty pod kątem spełnienia wymagań określonych w postępowaniach;
- zawarte umowy zabezpieczały interesy DCZP.

(akta kontroli: str. 578-615)

Prawidłowo zrealizowano przedmioty umów współfinansowanych ze środków wsparcia udzielonego przez Województwo, tj. budowę zewnętrznego szybu windowego oraz remont pomieszczeń Oddziału I Całodobowego – w budynku G DCZP, w szczególności:

- przedmiot zamówienia został zrealizowany zgodnie z umową, w tym m.in. ze złożoną ofertą oraz opisem przedmiotu zamówienia;
- nie wystąpiły zmiany umów, o których mowa w art. 144 *ustawy Pzp*;
- wykonawcy terminowo zrealizowali umowy²³;
- wypłacono wykonawcom wynagrodzenie wynikające z umów w należytej wysokości, odpowiednio 1 196 175 zł i 1 340 817,90 zł.

(akta kontroli: str. 444-470)

1.7. W okresie objętym kontrolą wartość aktywów DCZP ulegała systematycznemu wzrostowi i wynosiła na koniec: 2016 r. 42 932,3 tys. zł, 2017 r. 43 498,4 tys. zł, 2018 r. 49 085,4 tys. zł, 2019 r. 50 068,2 tys. zł oraz 2020 r. 51 598,2 tys. zł. Wzrost wartości majątku nastąpił przede wszystkim wskutek wzrostu należności krótkoterminowych.

Aktywa trwałe stanowiły 93,1% wartości aktywów ogółem na 31 grudnia 2016 r., 90,2% na koniec 2017 r., 89,2% na koniec 2018 r., 91,9% na 31 grudnia 2019 r. oraz 89,6% na koniec 2020 r. Największy udział w tej grupie miały rzeczowe aktywa trwałe (ponad 99,6%).

Udział aktywów obrotowych w aktywach ogółem na koniec: 2016 r. wynosił 6,9%; 2017 r. - 9,8%; 2018 r. - 10,8%, 2019 r. - 8,1%, 2020 r. - 10,4%. W aktywach obrotowych główną pozycję na koniec 2017 r. i 2018 r., stanowiły inwestycje krótkoterminowe (odpowiednio 2468,9 tys. zł i 3022,1 tys. zł), z kolei w latach 2016 i 2019-2020 należności krótkoterminowe (odpowiednio 1949,5 tys. zł, 2646,3 tys. zł oraz 2830,6 tys. zł).

Podstawowym źródłem finansowania aktywów Spółki był kapitał własny, którego wartość w okresie kontrolowanym pozostawała na porównywalnym poziomie 42 322,9 tys. zł (87,8%) na początku 2018 r. do 42 462,7 tys. zł (82,3% pasywów

²⁰ Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm. Ustawa obowiązywała do 31 grudnia 2020 r. Od 1 stycznia 2021 r. obowiązuje ustawa z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. poz. 2019, ze zm.).

²¹ Komisja powołana zarządzeniem nr 4/8/2018 Zarządu Spółki z dnia 31 sierpnia 2018 r.

²² Zakres obowiązków Komisji określał Regulamin Komisji Przetargowej stanowiący załącznik nr do Regulaminu zamówień publicznych obowiązujących w DCZP, wprowadzony uchwałą nr 1/6//2010 Zarządu Spółki z dnia 9 czerwca 2010 r.

²³ Odpowiednio umowa zawarta 22 listopada 2018 r. i 9 listopada 2018 r., termin realizacji 8 miesięcy i 9 miesięcy od podpisania umowy, zgłoszenie wykonania zamówienia 22 lipca 2019 r. i z 9 września 2019 r.

ogółem) na koniec 2020 r. Na zmianę kapitałów własnych, mimo dokapitalizowania Spółki, wpływ miała coroczna strata netto w wysokości 2554,1 tys. zł w 2018 r., 1691,5 tys. zł w 2019 r. i 3441,5 tys. zł w 2020 r.

Według wstępnych danych na koniec 2020 r. wykazana w bilansie za 2020 r. strata z lat ubiegłych wynosiła 22 984,9 tys. zł, tj. 33,8% kapitału zakładowego DCZP.

Przychody netto ze sprzedaży rosły rokrocznie i wyniosły w: 2016 r. 20 724,5 tys. zł; 2017 r. 22 367,4 tys. zł; 2018 r. 25 678,3 tys. zł; 2019 r. 28 697,2 tys. zł; 2020 r. 31 109,3 tys. zł. Istotnym elementem kosztów działalności operacyjnej w latach 2018-2020, stanowiły rosnące wynagrodzenia z 14 940,7 tys. zł w 2018 r. (53,8% kosztów działalności operacyjnej), przez 17 412,3 tys. zł (56,5%) w 2019 r. do 19 400,3 tys. zł w 2020 r. (57,4%).

Wskaźnik ogólnej oceny finansowej²⁴ Spółki w okresie kontrolowanym obniżył się z wartości 0,75 w 2018 r., przez 0,57 w 2019 r., do 0,54 w 2020 r., co świadczyło o pogorszeniu ogólnej sytuacji finansowej, wynikającej z pogorszenia dopasowania struktury kapitałów do struktury majątku.

Wartość wskaźnika ogólnej płynności²⁵ uległa spadkowi z poziomu odpowiednio 1,44 w 2018 r., do poziomu 1,35 w 2020 r., co świadczyło o zmniejszającej się nadpłynności finansowej związanej głównie ze zmniejszeniem zgromadzonych środków pieniężnych w kasie i na rachunkach Spółki.

Wskaźnik finansowego pokrycia aktywów kapitałem własnym²⁶ uległ wzrostowi z poziomu 86,2% w 2018 r. do 100% w 2020 r.

Wskaźnik rentowności netto sprzedaży²⁷ miał wartość ujemną (9,5% w 2018 r., 5,9% w 2019 r. i 11,1% w 2020 r.), co wynikało z corocznego generowania strat przez DCZP.

Wskaźnik produktywności majątku²⁸ w 2018 r. ukształtował się na poziomie 55,5%, 57,9%, w 2019 r. oraz 61,2% w 2020 r.

Wskaźnik szybkości obrotu należności²⁹ w 2018 r. wynosił 28 dni, w 2019 r. 29 dni, a w 2020 r. 31 dni, co wskazywało na powiększające się trudności z egzekwowaniem należności od kontrahentów.

Wskaźnik szybkości spłaty zobowiązań³⁰ uległ zmniejszeniu w analizowanym okresie, bo z 13 dni w 2018 r. do 11 dni w 2019 r. i do 10 dni w 2020 r.

Wskaźnik kosztochłonności przychodów oscylował w latach 2018-2020 na poziomie 1,08³¹, wskazując na konieczność wydatkowania 1,08 zł by uzyskać 1 zł przychodu.

Wskaźnik kosztochłonności majątku³² wzrósł z 0,63 na koniec 2018 r. do 0,73 na koniec 2020 r., co wskazuje, że większa wartość kosztów przypada jednostkę majątku trwałego Spółki.

(akta kontroli: str. 190, 536-694, 787-792, 810)

Głównym źródłem przychodów DCZP w latach 2018-2020 stanowiła działalność szpitali³³ (udział ponad 99,1%), a w pozostałym zakresie działalność wspomagająca edukację³⁴. W akcie założycielskim Spółki, jaki w rejestrze KRS DCZP³⁵,

²⁴ Wskaźnik struktury kapitału / wskaźnik struktury majątku, tj. (kapitał własny / kapitał obcy) / (aktywa trwałe / aktywa obrotowe).

²⁵ Aktywa obrotowe / zobowiązania krótkoterminowe.

²⁶ Kapitał własny x 100 / aktywa ogółem.

²⁷ Zysk (strata) netto x 100 / przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi.

²⁸ Przychody ogółem x 100 / średni stan aktywów ogółem.

²⁹ Średni stan należności z tytułu dostaw i usług x 365 / przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi.

³⁰ Średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług x 365 / przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi.

³¹ Koszty działalności operacyjnej do przychodów ze sprzedaży produktów: w 2018 r. 1,08, w 2019 r. 1,07, w 2020 r. 1,09.

³² Koszty działalności operacyjnej do wartości aktywów trwałych.

³³ PKD.86.10.Z.

³⁴ PKD.85.60.Z.

³⁵ Do dnia 6 października 2020 r.

wyszczególniono działalność usługową³⁶, która nie należy do zadań województwa i nie zalicza się do zadań o charakterze użyteczności publicznej, zdefiniowanych przepisem art. 1 ust. 2 ustawy o gospodarce komunalnej, bowiem nie stanowi usług w zakresie bieżącego i nieprzerwanego zaspokajania zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych. Prowadzenie ww. działalności nie mieściło się także w katalogu przypadków ustalonych przepisem art. 10 ust. 4 ustawy o gospodarce komunalnej, w związku z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa³⁷, w których Województwo może prowadzić działalność gospodarczą wykraczającą poza zadania o charakterze użyteczności publicznej, jeżeli działalność ta polegałaby na wykonywaniu czynności promocyjnych, edukacyjnych, wydawniczych oraz na wykonywaniu działalności w zakresie telekomunikacji służących rozwojowi województwa. Prezes informując, o podjętych działaniach w zakresie dostosowania aktu założycielskiego do faktycznie prowadzonej działalności przez DCZP, wskazał: *Brak jest jakichkolwiek podstaw do zmiany aktu założycielskiego. (...) Zmiana mego aktu założycielskiego (w zakresie kodów) wiązałaby się z dodatkowymi kosztami po stronie DCZP (koszty notariusza, koszty zgłoszenia aktualizacyjnego do KRS).*

(akta kontroli: str. 416-423, 525-535, 803-808)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) Przyjęte w Spółce zasady (polityka) rachunkowości były nieaktualne, gdyż nie określały jednoznacznie metodologii uwzględniania w księgach rachunkowych zdarzeń dotyczących podwyższenia kapitału zakładowego Spółki. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości, przyjęta w jednostce polityka rachunkowości powinna określać sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej m.in. przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń. Natomiast zgodnie z art. 10 ust. 3 tej ustawy zasady (politykę) rachunkowości ustala w formie pisemnej i aktualizuje kierownik jednostki. Termin „aktualizuje” oznacza, iż wszelkie zmiany w tym zakresie winny być dokonywane na bieżąco i odzwierciedlać faktyczny sposób klasyfikacji zdarzeń w jednostce i w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Prezes wyjaśnił, że: *zgodnie z przepisami art. 36 ust. 2 ustawy o rachunkowości, kapitał zakładowy spółek kapitałowych wykazuje się w wartości określonej w umowie i wpisanej w rejestrze sądowym. W związku z tym wszystkie wpłaty na poczet podwyższenia kapitału mogą zostać zaksięgowane na kapitał zakładowy dopiero w momencie wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego. Do tego czasu wpłaty są wykazywane, jako kapitał rezerwowy. Jeżeli w polityce rachunkowości spółka nie opisała zasad księgowania jakiegoś zdarzenia, to zobowiązana jest do stosowania przepisów ustawy o rachunkowości, Krajowych Standardów Rachunkowości.*

NIK zauważył, że art. 36 ust. 2e ustawy o rachunkowości, odnosi się do dopłat, a kwestionowana sytuacja ma związek z podwyższeniem kapitału zakładowego spółki. Ponadto nieprawidłowo – zdaniem NIK – ujęto w księgach rachunkowych Spółki w 2018 r. trzy wpłaty wkładu pieniężnego na podwyższenie kapitału zakładowego, bowiem na konto 802 *Pozostałe kapitały rezerwowe*, chociaż winny być ujęte na koniec roku na koncie 241 *Pozostałe rozrachunki* (w analityce: Imienne konto właściciela), gdyż do wpisania podwyższenia kapitału zakładowego w KRS doszło w 2019 r.

³⁶ Tj. Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana (PKD.46.90.Z); Sprzedaż hurtowa wyrobów medycznych i farmaceutycznych (PKD.46.46.Z); Sprzedaż detaliczna pozostałej żywności prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach (PKD.47.26.Z); Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach (PKD 47.73.Z).

³⁷ Dz.U. z 2019 r. poz. 512, ze zm.

2) Skierowane w dniach 15 maja i 9 listopada 2018 r. do Województwa dwa wnioski o dokapitalizowanie DCZP (z 15 maja i 9 listopada 2018 r.), poprzez podniesienie jego kapitału zakładowego (o odpowiednio 1 mln zł i 300 tys. zł) nie były poparte stosownymi uchwałami Zarządu Spółki. Było to działanie niezgodne z unormowaniami wewnętrznymi Spółki, w szczególności § 3 ust. 2 Regulaminu Zarządu DCZP³⁸, który określał, że wszelkie sprawy przedkładane Walnemu Zgromadzeniu, wymagają uchwał Zarządu Spółki.

Prezes wyjaśnił, że wskazane wnioski o dofinansowanie nie dotyczyły pokrycia straty netto, przez co Zarząd (jak i Rada Nadzorcza) nie wydawał uchwał w tym zakresie.

NIK wskazuje, że w uregulowaniach wewnętrznych Spółki nie przewidziano wyjątków od obowiązku wydawania uchwał przez Zarząd w sprawach przedkładanych Walnemu Zgromadzeniu.

(akta kontroli: str. 39-44, 143-160, 536-694)

3) Przeprowadzając remont dwóch łazienek na Całodobowym Oddziale Leczenia Uzależnień, finansowany uzyskaną od Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego dotacją w wysokości 40,0 tys. zł:

a) zmieniono częściowo zakres tego remontu, w wyniku czego 3,0 tys. zł wydatkowano niezgodnie z przeznaczeniem, czym naruszono § 3 ust. 1 umowy dotacji z dnia 6 sierpnia 2018 r.³⁹. W stanowiącym załącznik do wniosku o dotację (złożonym do udzielającego dotację) *wstępnym planie prac do wykonania przy remoncie łazienki*, wskazano zakres przedmiotowy remontu, który był częściowo odmienny od określonego w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia⁴⁰, głównie w zakresie tak zwanej wandaloodporności armatury sanitarnej⁴¹.

Prezes wyjaśnił, że: *w trakcie prac okazało się, iż z przedmiotowych łazienek będą korzystali jedynie pacjenci na terapii z własnej woli. Pacjenci ci są osobami spokojnymi i wymagają warunków jak najbardziej zbliżonych do domowych, z tego powodu zrezygnowano z elementów wandaloodpornych, które nie tylko w tym przypadku byłyby zmienne, ale również sprawiałyby wrażenie pobytu przymusowego (więziennego). Rezygnacja z elementów wandaloodpornych pozwoliła nam obniżyć koszty prac (...). W zakresie 3000 zł DCZP wystąpiło (...) z prośbą (...) wydania (...) pozostałej kwoty, która nie została wykorzystania z dotacji (...) na zakup materiałów remontowo budowlanych.*

NIK wskazuje, że zgodnie z postanowieniami § 11 umowy dotacji z dnia 6 sierpnia 2018 r., wszelkie zmiany umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności, co w przedstawionej sytuacji nie zostało wykonane, gdyż nie dokonano zmiany treści umowy;

b) dopuszczono do wypłaty wynagrodzenia wykonawcy remontu w dniu 21 grudnia 2018 r., na podstawie protokołu odbioru końcowego z dnia 20 grudnia 2018 r., gdzie wskazano, że: *prace związane z łazienką damską na poziomie 90%. Dostarczono i zmagazynowano na terenie Zamawiającego materiały przeznaczone na remont łazienki damskiej w 100%. Pozostają do montażu drzwi wejściowe obu łazienek*”, podczas gdy zgodnie z § 8 umowy z wykonawcą remontu z dnia 8 listopada 2018 r.,

³⁸ Dokument stanowiący załącznik nr 1 do Uchwały nr 4/04/2014 Zarządu DCZP z dnia 28 kwietnia 2014 r.

³⁹ Nr DZ-Z/72/2018.

⁴⁰ W załączniku nr 8 Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia.

⁴¹ W zakresie: [a] Łazienki i WC męskiego, gdzie w: [38] umywalki miały być wandaloodporne ze stali nierdzewnej, a wg SIWZ ceramiczne; [39] ustępy pojedyncze miały być wandaloodporne ze stali nierdzewnej; [41] baterie umywalkowe lub zmywakowe stojące miały być wandaloodporne o śr. nom. 15 mm; [42] baterie wannowe ściennie stojące miały być wandaloodporne o śr. nom. 15 mm; [b] Łazienki i WC damskiej, gdzie w: [14] umywalki miały być wandaloodporne ze stali nierdzewnej, a wg SIWZ ceramiczne; [15] baterie umywalkowe lub zmywakowe stojące miały być wandaloodporne o śr. nom. 15 mm; [17] ustępy pojedyncze z automatami spłukującymi miały być wandaloodporne ze stali nierdzewnej.

odbior miał mieć miejsce po zakończeniu prac objętych przedmiotem umowy. Prezes wyjaśnił, że: *na dzień podpisania protokołu prace nie zostały w pełni wykonane jedynie w zakresie wymiany drzwi z uwagi na fakt, iż to DCZP postanowiło użyć innych materiałów, które zostały zaproponowane przez wykonawcę. Uzasadnieniem przelewu przed dniem 30 grudnia 2018 r. [włącznie] jest fakt, iż prace zostały zrealizowane praktycznie w całości (90%), a niedotrzymanie terminu w zakresie realizacji wynikało z przyczyn leżących po stronie DCZP (który chciał zmiany materiałów), a nie postronnie Wykonawcy.*

NIK nie podziela złożonych wyjaśnień, gdyż: postanowienia protokołu końcowego z dnia 20 grudnia 2018 r. wskazują jednoznacznie na zrealizowanie remontu w łazience damskiej na poziomie 90%, przy jednoczesnym nie wykonaniu montażu drzwi wejściowych do obu łazienek, a montaż drzwi nie stanowił 10% zakresu przedmiotowego remontu (dwie pozycje z 73 prac przewidzianych remontem);

(akta kontroli: str. 471-476, 494-520, 525-535)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2018-2020 DCZP uzyskało transfery majątku Województwa w formie podwyższenia kapitału zakładowego o 7912,0 tys. zł oraz w postaci sześciu dotacji na łączną kwotę 588,1 tys. zł z przeznaczeniem na realizację działalności podstawowej.

W sumie sześć przypadków podwyższenia kapitału zakładowego Spółki odbyło się w oparciu o prawidłowo zastosowane przepisy *ksh*. Jednakże wystosowane do jedynego udziałowca wnioski o taką formę dokapitalizowania Spółki, w dwóch przypadkach nie zostały poparte stosownymi uchwałami Zarządu Spółki, co było działaniem niezgodnym z uregulowaniami wewnętrznymi Spółki.

Zmiany w majątku Spółki wynikające z podwyższenia kapitału zakładowego zostały odzwierciedlone w księgach rachunkowych w pełnej wysokości oraz pod datą zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego przez sąd rejestrowy. Jednak przyjęte w Spółce zasady (polityka) rachunkowości nie były aktualne i nie określały jednoznacznie metodologii uwzględniania w księgach rachunkowych zdarzeń dotyczących podwyższenia kapitału zakładowego Spółki. W bilansie Spółki za rok 2019 wykazany został stan pasywów na dzień kończący rok obrotowy, który odpowiadał, pod względem merytorycznym i liczbowym, przypadkom podwyższenia kapitału zakładowego.

Środki otrzymanych dotacji zostały przez Spółkę wydatkowane, co do zasady, na zadania określone we wnioskach o dotację, które na ogół prawidłowo udokumentowano i rozliczono. Niemniej w przypadku jednej z dotacji, otrzymanej w wysokości 40,0 tys. zł z przeznaczeniem na remont dwóch łazienek, stwierdzono: [1] wydatkowanie kwoty 3,0 tys. zł niezgodnie z warunkami umowy dotacji; [2] przekazanie wykonawcy remontu kwoty w wysokości 37,0 tys. zł, mimo niewykonania całości przedmiotu umowy.

Podstawowym źródłem finansowania aktywów Spółki był kapitał własny, którego wartość w okresie objętym kontrolą pozostawała na porównywalnym poziomie, mimo dokapitalizowywania Spółki. Wpływ na to miała coroczna strata netto na prowadzonej działalności.

Na bieżąco informowano Radę Nadzorczą o sytuacji ekonomiczno-finansowej Spółki, tj. podczas posiedzeń tego organu nadzorczego Spółki oraz w związku z rocznym sporządzaniem sprawozdania finansowego i z działalności Zarządu.

2. Realizacja nadzoru nad wykorzystywaniem świadczeń przekazanych spółkom komunalnym oraz nad transakcjami gospodarczymi między nimi

Opis stanu faktycznego

2.1. Spółka nie była udziałowcem w żadnej innej spółce prawa handlowego; w związku z powyższym nie opracowano wewnętrznych zasad/procedur porządkujących i ułatwiających sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem kapitałowym Spółki.

(akta kontroli: str. 804-808)

2.2. W okresie objętym kontrolą Zarząd Spółki, w myśl art. 399 § 1 *ksh*, zwoływał Walne Zgromadzenie w sposób i w terminie⁴² umożliwiającym wykonanie przez Województwo obowiązku określonego w art. 395 § 2 *ksh*.

W związku z powyższym, w dniach 25 czerwca 2019 r. i 29 czerwca 2020 r. odbyły się Zwyczajne Walne Zgromadzenia Spółki, na których:

- a) rozpatrzono i zatwierdzono sprawozdania Rady Nadzorczej Spółki z jej działalności odpowiednio w 2018 r. i 2019 r.;
- b) rozpatrzono i zatwierdzono sprawozdania Zarządu z działalności Spółki odpowiednio w 2018 r. i 2019 r.;
- c) rozpatrzono i zatwierdzono roczne sprawozdania finansowe Spółki odpowiednio za rok obrotowy 2018 i 2019;
- d) rozpatrzono wnioski Zarządu co do sposobu pokrycia straty odpowiednio za rok obrotowy 2018 i 2019 oraz podjęto uchwały o pokryciu straty odpowiednio za rok obrotowy 2018 w kwocie 2 554,1 tys. zł i za rok obrotowy 2019 w kwocie 1 691,4 tys. zł z zysków lat przyszłych;
- e) udzielono członkom Zarządu i członkom Rady Nadzorczej Spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Przed zatwierdzeniem, roczne sprawozdania finansowe Spółki, stosownie do art. 53 ust. 1a ustawy o *rachunkowości*, były poddane badaniu⁴³ przez biegłego rewidenta wybieranego każdorazowo przez Radę Nadzorczą, zgodnie z art. 66 ust. 4 ustawy o *rachunkowości*. Biegli badający sprawozdania finansowe za poszczególne lata obrotowe nie zgłaszali zastrzeżeń co do poprawności i rzetelności przedstawionych sprawozdań.

(akta kontroli: str. 559-694)

2.3. DCZP za lata 2018-2019 terminowo⁴⁴ składało do KRS komplet dokumentacji związanej z rozpatrzeniem i zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o *rachunkowości*, tj. roczne sprawozdania finansowe, sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta z badania rocznego sprawozdania finansowego a także odpisy uchwał Walnego Zgromadzenia Spółki o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego i pokryciu straty.

(akta kontroli: str. 28-38, 95-102, 140-144, 536-694)

2.4. Spółka nie była udziałowcem w żadnej innej spółce prawa handlowego; w związku z powyższym nie korzystała z przewidzianej w art. 212 *ksh* możliwości indywidualnej kontroli w takiej spółce w zakresie wykonywania praw z udziału.

(akta kontroli: str. 804-808)

⁴² Zgodnie z art. 395 § 1 *ksh*, walne zgromadzenie powinno się odbyć w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego.

⁴³ Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z dnia 26 kwietnia 2019 r. i z dnia 30 kwietnia 2020 r. z badania sprawozdania finansowego Spółki odpowiednio za rok 2018 i 2019.

⁴⁴ Tj. w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego.

2.5. System kontroli wewnętrznej w Spółce, określony w obowiązującym *Regulaminie organizacyjnym* Spółki⁴⁵, funkcjonował w formie kontroli bieżącej, tj. kontroli funkcjonalnej sprawowanej w ramach obowiązków przez pracowników na stanowiskach kierowniczych oraz innych pracowników zobowiązanych do wykonywania czynności kontrolnych w określonym zakresie. W DCZP nie przeprowadzano kontroli zewnętrznych oraz audytów w zakresie pozyskanego przez spółkę wsparcia udzielonego przez właściciela.

(akta kontroli: str. 793-802)

2.6. Ogólne zasady wysokości wynagrodzeń członków zarządów i rad nadzorczych spółek komunalnych określono w ustawie z dnia 9 czerwca 2016 r. *o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami*⁴⁶ (dalej: *ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń*). W akcie założycielskim DCZP⁴⁷ w § 15 ust. 5 wskazano, że do wyłącznej kompetencji Zgromadzenia Wspólników należy podejmowanie uchwał w sprawach określania zasad i wysokości wynagrodzenia członków: Zarządu i Rady Nadzorczej. W okresie objętym kontrolą Zgromadzenie Wspólników Spółki⁴⁸, wypełniając wymóg wynikający z art. 4 i 5 ustawy *o kształtowaniu wynagrodzeń*, określiło zasady wynagradzania członków Zarządu Spółki, wskazując, że na czas pełnienia tej funkcji Rada Nadzorcza zawiera umowy o świadczenie usług zarządzania (§ 1 ust. 1), za wynagrodzeniem miesięcznym stałym (określonym kwotowo przez Radę Nadzorczą i mieszczącym się w przedziale od trzech do pięciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (dalej: podstawa wymiaru wynagrodzenia) (wg § 2 ust. 2) oraz za wynagrodzeniem zmiennym (§ 2 ust. 1)⁴⁹, uzależnionym od stopnia realizacji określonych przez Zgromadzenie Wspólników Spółki celów zarządczych do realizacji w roku obrotowym. Rada Nadzorcza została zobowiązana, by w formie uchwały uszczegółowić cele zarządcze⁵⁰ i określić wysokość wynagrodzenia zmiennego⁵¹. Zgodnie z postanowieniami zawartych przez Radę Nadzorczą umów o świadczenie usług zarządzania z Prezesem i Wiceprezesem Zarządu, określono ich wynagrodzenie stałe, jako odpowiednio 5- i 4,5-krotność podstawy wymiaru wynagrodzenia (§ 8 ust. 2 umów).

Uchwałami Zgromadzenia Wspólników w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej DCZP⁵², na podstawie art. 10 ustawy *o kształtowaniu wynagrodzeń*, ustalono wynagrodzenie miesięczne przewodniczącego Rady Nadzorczej oraz pozostałych członków Rady Nadzorczej w wysokości odpowiednio 0,825 i 0,65 podstawy wymiaru wynagrodzenia.

Mimo obowiązywania w latach 2018-2020 ustaw o budżecie na rok 2018, 2019 i 2020⁵³, które wprowadziły zamrożenie wynagrodzeń miesięcznych członków

⁴⁵ Wprowadzony uchwałą Zarządu nr 2/09/2014 z dnia 4 września 2014 r.

⁴⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 1885, ze zm.

⁴⁷ Z dnia 19 stycznia 2010 r. akt notarialny Repertorium A numer 3630/2010 (ze zm.).

⁴⁸ Uchwałą nr 14 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników DCZP z dnia 13 czerwca 2017 r., następnie uchwałą nr 2 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z 17 maja 2018 r., zmienionej w części uchwałą nr 11 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników DCZP z dnia 11 czerwca 2018 r.

⁴⁹ Wielkość wynagrodzenia zmiennego.

⁵⁰ Określenie celów (KPI) wraz z określeniem wag dla celów zarządczych oraz obiektywnych i mierzalnych kryteriów (wskaźników) ich realizacji, rozliczenia i weryfikacji KPI.

⁵¹ Procent wynagrodzenia rocznego członka Zarządu. Przy czym zastrzeżono, że nie może być wyższe niż 20% wynagrodzenia rocznego członka zarządu.

⁵² Uchwałą: nr 15 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników DCZP z 13 czerwca 2017 r.; nr 3 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników DCZP z 17 maja 2018 r.

⁵³ Tj. ustawy z dnia: 8 grudnia 2017 r. *o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018* (Dz.U. z 2017 r., poz. 2371) - w art. 28; 9 listopada 2018 r. *o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019* (Dz.U. z 2018 r., poz. 2435) - w art. 22; 13 lutego 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020 r.* (Dz.U. z 2020 r., poz. 278) - w art. 31 (obowiązującej w zakresie wynagrodzeń od 1 marca 2020 r.) - dalej: ustawy o budżecie.

Zarządów i Rad Nadzorczych spółek komunalnych na poziomie wynagrodzeń otrzymywanych w 2017 r. (tj. na podstawie wymiaru wynagrodzenia z IV kwartału 2016 r.), wypłacano im wynagrodzenie w wyższej wysokości, bądź z naruszeniem przyjętych wewnętrznych zasad, co szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Nie określono w uchwałach Rady Nadzorczej, jaki procent wynagrodzenia rocznego członka Zarządu będzie stanowić wynagrodzenie zmienne w 2017 i 2018 r.

Nie przestrzegano również wewnętrznych zasad przy określaniu wynagrodzeń zmiennych dla członków Zarządu, co szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W okresie objętym kontrolą wynagrodzenie zmienne członków Zarządu Spółki wypłacone zostało po podjęciu przez Radę Nadzorczą uchwał dokonujących rozliczenia wykonania zadań przez członków Zarządu, które:

- a) zgodnie z załącznikiem do uchwały Rady Nadzorczej z dnia 27 czerwca 2018 r. zrealizowano w 2017 r. w 99,88%, przez co naliczono i wypłacono zmienne wynagrodzenie za ten rok w wysokości 6 597,71 zł (Prezesowi) i 4948,29 zł (Wiceprezesowi);
- b) zgodnie z załącznikiem do uchwały Rady Nadzorczej z dnia 10 czerwca 2019 r. zrealizowano w 2018 r. w 99,5%, przez co naliczono i wypłacono zmienne wynagrodzenie za ten rok w wysokości 49 952,37 zł (Prezesowi) i 48 920,54 zł (Wiceprezesowi);
- c) zgodnie z załącznikiem do uchwały Rady Nadzorczej z dnia 10 czerwca 2020 r. zrealizowano w 2019 r. 100%, przez co naliczono i wypłacono zmienne wynagrodzenie za ten rok w wysokości 53 406,21 zł (Prezesowi) i 41 835,91 zł (Wiceprezesowi).

(akta kontroli: str. 45-94, 161, 289-359)

Cele zarządcze zostały określone w uchwale nr 14 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 13 czerwca 2017 r., jako: [1] uzyskanie przez spółkę wyniku finansowego netto; [2] osiągnięcie liczby pacjentów; [3] osiągnięcie efektywności prowadzonej działalności; [4] pozyskanie finansowania zewnętrznego - na poziomie określonym przez Radę Nadzorczą w stosownej uchwale uszczegóławiającej cele zarządcze na dany rok obrotowy. Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 24/III/2018 z dnia 24 kwietnia 2018 r., uszczegóławiając cele zarządcze na 2018 r., wprowadzono dodatkowy, piąty cel zarządczy, tj.: [5] zrealizowanie planu inwestycyjnego na 2018 r. Plan ten został wprowadzony uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 7 listopada 2018 r.⁵⁴, w której dokonano również zmiany wartości referencyjnej dla celów zarządczych (m.in. zwiększenia wartości dopuszczalnej straty netto, uprawniającej do zrealizowania celu zarządczego). W uchwałach Rady Nadzorczej uszczegóławiających cele zarządcze na 2017 r. i 2018 r.⁵⁵ za cel zarządczy nr 1 przyjęto *Uzyskanie przez Spółkę w roku obrotowym 2017/2018 wyniku finansowego netto w wysokości straty nie gorszej niż opisanej w Planie finansowym na rok 2017/2018 (wraz z korektami) pozytywnie zaopiniowanym przez Radę Nadzorczą, niestanowiący celu zarządczego w katalogu wskazanym w art. 4 ust. 6 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń*. Dodatkowo w uchwałach Rady Nadzorczej uszczegóławiających cele zarządcze na lata 2018 i 2019, nieprawidłowo określono kwotę bazową wynagrodzenia zmiennego jako 25% wynagrodzenia stałego, gdyż w umowach o świadczenie usług zarządzania (w § 8 ust. 7) ograniczono wynagrodzenie zmienne do 20% wynagrodzenia stałego. Przewodniczący Rady Nadzorczej wyjaśnili, że wynagrodzenie zmienne członków Zarządu ustalono

⁵⁴ Nr 34/III/2018.

⁵⁵ Na: 2017 r. - uchwałą nr 16/III/2017 z dnia 20 lipca 2017 r.; na 2018 r. - uchwałą nr 24/III/2018 z dnia 24 kwietnia 2018 r., zmienionej w zakresie wartości referencyjnych uchwałą nr 34/III/2018 z dnia 7 listopada 2018 r.

w przewidzianej w umowach wysokości 20% wynagrodzenia stałego (które ustalono na podstawie posiadanych opinii prawnych), a Rada Nadzorcza była kompetentna do zmiany celów zarządczych, dostosowując je do sytuacji na rynku.

(akta kontroli: str. 289-359, 481-493)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) Mimo postanowień ustaw *okołobudżetowych na lata 2018-2019*, wskazujących, że w tych latach za podstawę wymiaru wynagrodzeń, wynikającą z ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń, należało przyjąć podstawę wymiaru wynagrodzeń za IV kwartał 2016 r.⁵⁶, w DCZP dopuszczono do naliczenia i wypłacenia członkom Zarządu wynagrodzenia miesięcznego stałego przekraczającego ww. ograniczenia w okresie: a) od 1 stycznia do 16 maja 2018 r. – poprzez zawyżenia wynagrodzenia Prezesa łącznie o 7553,93 zł, a Wiceprezesa łącznie o 6798,56 zł; b) od 1 stycznia do 14 lutego 2019 r. – poprzez zawyżenie wynagrodzenia Prezesa łącznie o 5006,15 zł. Zawierając bowiem z członkami Zarządu umowy o świadczenie usług zarządzania⁵⁷, Rada Nadzorcza określiła ich wynagrodzenia stałe (§ 8 ust. 2) w wysokości odpowiadającej 5-krotności (Prezes) i 4,5-krotności (Wiceprezes) podstawy wymiaru wynagrodzenia za rok poprzedni, które postanowieniami ustaw *okołobudżetowych na lata 2018-2019*, zamrożono na poziomie wynagrodzeń z 2017 r.

Prezes wyjaśnił, że naliczone i wypłacone wynagrodzenie stałe członków Zarządu odpowiadało kwotom z: [1] comiesięcznych rachunków składanych przez Prezesa i Wiceprezesa, które każdorazowo mailowo zatwierdzał Przewodniczący Rady Nadzorczej; [2] umów o świadczenie usług zarządzania (tj. krotności podstawy wymiaru z roku poprzedniego); [3] uchwały Rady Nadzorczej z 14 sierpnia 2018 r. ograniczającej wynagrodzenia członkom Zarządu dopiero od 17 maja 2018 r. Ponadto Prezes wskazał, że: *wynagrodzenie stałe [za okres od 1 stycznia 2019 r. do 14 lutego 2019 r.] w kwocie przekraczającej ograniczenia wynikające z zapisów ustawy okołobudżetowej naliczano, ponieważ Zarząd przedkładał rachunki z wyliczeniem zgodnym z postanowieniami umów o świadczenia usług zarządzania. Prezes Zarządu stała na stanowisku, że oczekuje na stosowną uchwałę Rady Nadzorczej ograniczającej wynagrodzenie Członków Zarządu w tym zakresie, analogicznie jak to miało miejsce w roku poprzednim, a do czasu stosownej uchwały limit nie obowiązuje. (...) W tym okresie trwały rozmowy między Prezes Zarządu a Działem Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Marszałkowskiego w związku z rozbieżnościami (...), gdyż przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego stali na stanowisku, że uchwała nie jest potrzebna i wejście w życie uchwały okołobudżetowej z automatu wprowadza limity wynagrodzeń (...). Ostatecznie strony porozumiały się dopiero w lipcu i przyjęły stanowisko prezentowane przez Urząd Marszałkowski.*

NIK nie podzieliła złożonych wyjaśnień, gdyż: [1] w umowach o świadczenie usług zarządzania, jednoznacznie określono wynagrodzenie stałe członków Zarządu, jako 5-krotność (dla Prezesa) bądź 4,5-krotność (dla Wiceprezesa) podstawy wymiaru wynagrodzenia, którą według ustaw *okołobudżetowych na lata 2018-2019* ustalono na poziomie IV kwartału 2016 r.; [2] postanowienia ustaw *okołobudżetowych* stanowiły przepisy powszechnie obowiązujące, ze wskazanym okresem obowiązywania w zakresie przedmiotowych wynagrodzeń, tj. od 1 stycznia 2018 r. i 1 stycznia 2019 r.

⁵⁶ Tj. w: art. 28 ustawy *okołobudżetowej na 2018 r.*; art.22 ustawy *okołobudżetowej na 2019 r.*

⁵⁷ Z dnia: 28 czerwca 2017 r. (z aneksem) z Prezesem (okres obowiązywania od 1 lipca 2017 r. do 31 grudnia 2018 r.); 28 czerwca 2017 r. (z aneksami) z Wiceprezesem (okres obowiązywania od 1 lipca 2017 r. do 31 grudnia 2018 r.), a następnie z Prezesem (okres obowiązywania od 1 stycznia 2019 r. do 26 czerwca 2020 r.); 15 lutego 2019 r. z Wiceprezesem (okres obowiązywania od 15 lutego 2019 r. do 31 grudnia 2020 r.).

2) Dopuszczono do naliczenia i wypłaty wynagrodzenia stałego Wiceprezesowi (za okres od 15 lutego 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.⁵⁸ oraz od 1 marca 2020 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.) w wysokości 5-krotności podstawy wymiaru wynagrodzenia (za IV kwartał 2016 r.), gdy zgodnie z postanowieniami umowy o świadczenie usług zarządzania z dnia 15 lutego 2019 r., przysługiwało mu wynagrodzenie w wysokości 4,5-krotności podstawy, przez co zawyżenie wynagrodzenia wyniosło łącznie odpowiednio 23 119,85 zł i 22 018,90 zł.

Prezes wyjaśnił, że w umowie o świadczenie usług zarządzania z dnia 15 lutego 2019 r. określono Wiceprezesowi wynagrodzenie stałe jako 4,5-krotność podstawy wymiaru wynagrodzenia, jak i podając kwotę wynagrodzenia, tj. 22 820,63 zł (obliczoną na podstawie podstawy wymiaru wynagrodzenia z IV kwartału 2018 r.). Wskazał także, że: *zgodnie z otrzymaną informacją z Działu Nadzoru Urzędu Właścicielskiego, w przypadku gdy (...) obliczone wynagrodzenie przekracza limit wynagrodzeniowy obowiązujący w danej spółce powinno być ono skorygowane do limitu (...) kwoty 22.018,90 zł.*

NIK nie podziela złożonych wyjaśnień, gdyż:

[1] w umowie o świadczenie usług zarządzania jednoznacznie określono wynagrodzenie stałe dla Wiceprezesa jako 4,5-krotność podstawy wymiaru wynagrodzenia, która wg ustaw o budżecie na lata 2019-2020 powinna zostać ustalona na poziomie IV kwartału 2016 r. Nie znajduje także uzasadnienia prawnego, naliczanie wynagrodzenia stałego w oparciu o podstawę wymiaru wynagrodzenia na poziomie IV kwartału 2019 r., w sytuacji, gdy od dnia 1 stycznia 2019 r. obowiązywała ustawa o budżecie na 2019 r., zamrażająca wynagrodzenia na poziomie prawidłowo wypłacanego w 2017 r.;

[2] postanowienia ustaw o budżecie stanowiły przepisy powszechnie obowiązujące, ze wskazanym okresem obowiązywania w zakresie przedmiotowych wynagrodzeń, tj. od 1 stycznia 2019 r. i od 1 marca 2020 r.⁵⁹.

3) Mimo postanowień ustaw o budżecie na lata 2018-2020, wskazujących, że w tych latach za podstawę wymiaru wynagrodzeń, wynikającą z ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń, należało przyjąć podstawę wymiaru wynagrodzeń za IV kwartał 2016 r.⁶⁰, w DCZP dopuszczono do naliczenia i wypłacenia wynagrodzenia miesięcznego członkom Rad Nadzorczych w wysokości przekraczającej ww. ograniczenie. Dodatkowo, nie naliczano wynagrodzenia w wysokości proporcjonalnej do okresu pełnienia funkcji przez członka Rady Nadzorczej, jeśli pełnił funkcję przez niepełny miesiąc. Powyższe skutkowało naliczeniem i wypłaceniem wynagrodzeń w zawyżonej wysokości, tj. w sumie o 5354,53 zł⁶¹ w 2018 r., 26 998,0 zł⁶² w 2019 r. i 31 266,28 zł⁶³ w 2020 r.

Prezes wyjaśnił, że listy płac członków Rady Nadzorczej zatwierdzał Zarząd DCZP, a wynagrodzenia wypłacano na podstawie opinii prawnej organu założycielskiego, według której: *(...) odniesienie się do IV kwartału 2016 r. służy jedynie wyliczaniu limitów, a nie wyliczaniu wynagrodzeń. W tym miejscu należy wskazać, iż art. 10 ust. 1 ustawy (...) o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami, stanowi bowiem jedynie, że wynagrodzenie miesięczne*

⁵⁸ Za luty 2019 r. w wysokości 50% wynagrodzenia miesięcznego, z uwagi na obowiązywanie umowy od 15 lutego 2019 r.

⁵⁹ Na podstawie art.31 ustawy o budżecie na 2020 r., która obowiązywała dla przedmiotowych wynagrodzeń od 1 marca 2020 r.

⁶⁰ Tj. w: art. 28 ustawy o budżecie na 2018 r.; art. 22 ustawy o budżecie na 2019 r.

⁶¹ Zawyżenie wynagrodzenia: [...] o 1263,72 zł; [...] o 956,02 zł; [...] i [...] o 981,97 zł; [...] o 188,87 zł.

⁶² Zawyżenie wynagrodzenia: [...] o 362,69 zł; [...] o 6204,59 zł; [...] o 1228,34 zł; [...] o 2288,13 zł; [...] o 4978,10 zł; [...] o 1129,40 zł; [...] i [...] o 285,76 zł; [...] o 2450,05 zł; [...] o 4978,10 zł; [...] o 2807,07 zł.

⁶³ Zawyżenie wynagrodzenia: [...] o 7952,40 zł; [...] i [...] o 6265,50 zł; [...] o 2789,81 zł; [...] o 3759,32 zł; [...] o 1748,42 zł; [...] o 2485,33 zł.

członków organu nadzorczego ma nie przekraczać iloczynu podstawy wymiaru oraz mnożnika (...). Prezes wyjaśnił, że: wynagrodzenie w 2018 r. naliczono wg IV kwartału roku poprzedniego na podstawie polecenia służbowego Zarządu Spółki, bez stosowania limitu z IV kwartału 2016 r. i zamrożenia na tym poziomie wynagrodzeń, do czasu uchwalenia stosownej uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników, którą (...) [otrzymano od Zarządu] w dniu 13.07.2018 r. z poleceniem skorygowania od 17 maja 2018 r. (...).

NIK nie podziela złożonych wyjaśnień, gdyż: [1] postanowienia art. 10 ust. 1 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń limitują wysokość wynagrodzeń członków rad nadzorczych określonych w stosownej uchwale. Takiego zlimitowania dokonano w uchwałach Zgromadzenia Wspólników, prawidłowo określając wynagrodzenie Przewodniczącego oraz pozostałych członków Rady Nadzorczej w wysokości odpowiednio 0,825 i 0,65 podstawy wymiaru wynagrodzenia; [2] postanowienia ustaw o budżetowych stanowiły przepisy powszechnie obowiązujące, ze wskazanym okresem obowiązywania w zakresie przedmiotowych wynagrodzeń, tj. od 1 stycznia 2018 r. i 2019 r. oraz od 1 marca 2020 r.

(akta kontroli: str. 3-19, 360-364, 428-443)

4) Mimo rezygnacji z pełnienia funkcji Prezesa i wypowiedzenia umowy o świadczenie usług zarządzania (z zachowaniem prawa do wynagrodzenia do dnia 30 września 2020 r. i nieświadczenia w tym okresie pracy), z dniem 26 czerwca 2020 r. naliczono i wypłacono Prezesowi: [1] odprawę w wysokości trzykrotnego miesięcznego wynagrodzenia stałego (66 056,70 zł), tj. wbrew postanowieniom art. 5 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 7 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń, które przewidywały możliwość wypłaty odprawy w przypadku wypowiedzenia umowy, lecz wyłącznie przez Spółkę; [2] jednorazowe wynagrodzenie miesięczne (w wysokości 22 018,70 zł) na podstawie porozumienia zawartego przez Radę Nadzorczą z Prezesem w dniu 20 lipca 2020 r., będącego konsekwencją porozumienia stron (rozliczenia roszczeń wynikających ze złożonego w dniu 26 czerwca 2020 r. wypowiedzenia); [3] wynagrodzenie za dzień 27 i 28 czerwca 2020 r. (w łącznej wysokości 1426,93 zł), tj. za okres, gdy niepełniona była funkcja Prezesa Zarządu – naruszając postanowienia § 8 ust. 3 umowy o świadczenie usług zarządzania, nakazujące naliczenie i wypłatę wynagrodzenia stałego w wielkości proporcjonalnej do okresu pełnienia funkcji w danym miesiącu.

Prezes wyjaśnił, że: [1] wypłata odprawy wynikała z postanowień umowy zawartej przez Radę Nadzorczą, a wypłaty dokonano po akceptacji Rady Nadzorczej, ponadto w wydanych w listopadzie 2016 r. przez Ministerstwo Skarbu Państwa *Dobrych praktykach w zakresie stosowania ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami*, przedstawiono możliwość wypowiedzenia umowy przez każdą ze stron, co zostało uwzględnione w umowy zawieranych przez Radę Nadzorczą; [2] *Porozumienie stanowiło, że strony nie mają wobec siebie żadnych roszczeń finansowych, co pozwoliło Spółce uniknąć wypłaty wynagrodzeń zarówno za dwa ostatnie dni czerwca jak i kolejne dwa miesiące, czy też drogi sądowej i dochodzenia powyższych roszczeń. Rozwiązanie to było w pełni korzystne dla Spółki, gdyż ww. kosztów oraz ryzyka w postaci procesu sądowego, który mógł być obciążony nie tylko niepewnym rozstrzygnięciem (...), ale także dodatkowymi kosztami.(...)*"; [3] wynagrodzenie wypłacono na podstawie przedłożonego przez Prezesa rachunku za miesiąc czerwiec 2020 r. oraz opinii prawnej wskazującej, że wynagrodzenie stałe przysługuje do 28 czerwca 2020 r.

NIK nie podziela złożonych wyjaśnień, gdyż: [1] w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń jednoznacznie określono możliwość wypowiedzenia umowy, a co za tym idzie wypłaty odprawy, tylko przy wypowiedzeniu umowy przez Spółkę; [2] według § 12 ust. 1 umowy o świadczenie usług zarządzania z dnia

28 czerwca 2017 r., umowę zawarto na czas określony pełnienia funkcji, tj. od 1 lipca 2017 r., a według art. 202 ust. 2 ksh (jak i § 12 ust. 2 umowy o świadczenie usług zarządzania), mandat członka zarządu wygasa z dniem rezygnacji; [3] ponadto według art. 202 ust. 1 ksh (jak i § 18 ust. 2 aktu założycielskiego) kadencja członków Zarządu wynosi cztery lata i kończy się z dniem podjęcia uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania Zarządu za ostatni pełny rok kadencji, co miało miejsce w dniu 29 czerwca 2020 r., przez co wypłata świadczenia wynikająca z porozumienia zawartego w dniu 20 lipca 2020 r. była nienależna; [4] w myśl § 8 ust. 3 umowy o świadczeniu usług zarządzania, wynagrodzenie stałe przysługiwało w wielkości proporcjonalnej do okresu pełnienia funkcji członka Zarządu w danym miesiącu.

(akta kontroli: str.3-19, 45-94, 161, 424-443)

5) Przedstawiając rozliczenie z wykonania celów zarządczych przez członków Zarządu DCZP, na podstawie których wypłacono im wynagrodzenie zmienne, dopuszczono do następujących naruszeń regulacji wewnętrznych:

a) nieprawidłowo wyliczono stopień realizacji celu zarządczego KPI4 w 2017 r. (osiągnięcie liczby pacjentów), gdyż przy wartości referencyjnej 4000 pacjentów oraz wartości osiągniętej 3951 pacjentów, stopień realizacji wskaźnika realizacji celu wyniósł 75,5%, zamiast przyjętej wartości 98,8%⁶⁴, co skutkowało wypłatą nienależnego wynagrodzenia zmiennego za 2017 r.: Prezesowi w kwocie 53,91 zł; Wiceprezesowi w kwocie 115,43 zł.

Prezes wyjaśnił, że było to wynikiem błędu rachunkowego przy pierwszym rozliczeniu celów zarządczych, kiedy to posilkowano się telefoniczną opinią uzyskaną od przedstawicieli organu założycielskiego, nakazującą taką metodologię wyliczenia wskaźnika;

(akta kontroli: str. 191-299, 416-423)

b) w toku realizacji celów zarządczych na 2018 r., wyznaczonych uchwałą Rady Nadzorczej nr 24/III/2018 z dnia 24 kwietnia 2018 r., dokonano modyfikacji ich wartości referencyjnych, a to w ramach uchwały Rady Nadzorczej nr 34/III/2018 z dnia 7 listopada 2018 r., wynikiem czego możliwe było uznanie za wykonane dwóch z pięciu celów zarządczych, tj.:

- KPI1 (*uzyskanie przez Spółkę w roku obrotowym 2018 wyniku finansowego netto w wysokości straty nie gorszej niż opisanej w Planie finansowym na rok 2018 (wraz z korektami), pozytywnie zaopiniowanym przez Radę Nadzorczą*)⁶⁵;
- KPI2 (*uzyskanie efektywności działalności na poziomie (nie niższym i nie wyższym) +/- 5% niż wykonania kontraktu z NFZ*)⁶⁶.

Ponadto Rada Nadzorcza nie zakwestionowała niepełnej realizacji dwóch kolejnych celów zarządczych, tj.:

a) KPI3 - *pozyskanie środków zewnętrznych, tzn. z innych źródeł niż z budżetu Województwa Dolnośląskiego oraz kontrakt z NFZ* - na którego wykonanie w kwocie 228,3 tys. zł, składały się m.in. środki, które nie były wynikiem działań członków Zarządu, tj.: [1] otrzymane w formie nawiązek z wyroków sądowych na rzecz DCZP – w wysokości 96,7 tys. zł; [2] uzyskane w wyniku komercyjnego świadczenia przez DCZP usług medycznych – w wysokości 94,0 tys. zł⁶⁷;

⁶⁴ W uchwale uszczegóławiającej cele zarządcze na 2017 r., wskazano, że dla przedziału od 95% do 100% wartości referencyjnej wskaźnika KPI4, przyporządkowuje się stopień realizacji proporcjonalnie do uzyskanej wartości w tym przedziale.

⁶⁵ Strata faktyczna w 2018 r. (2 554,1 tys. zł), pierwotna wartość referencyjna straty (1 866,0 tys. zł), wartość referencyjna po zmianach (2 601,2 tys. zł).

⁶⁶ Faktycznie osiągnięta w 2018 r. wartość wskaźnika (21 851,2 tys. zł), pierwotna wartość referencyjna (20 774,4 tys. zł), wartość referencyjna po zmianach (21 641,0 tys. zł).

⁶⁷ Dla uzyskanych środków zewnętrznych w wysokości 32,2 tys. zł, przy wartości referencyjnej 100,0 tys. zł, nie zrealizowano celu zarządczego.

- b) KPI4 - *osiągnięcie liczby pacjentów*, gdyż faktyczna liczba pacjentów w 2018 r. wynosiła 3831 i była niższa od wartości referencyjnej wynoszącej 3850 pacjentów.

Konsekwencją uznania każdego z pięciu celów zarządczych na 2018 r. za zrealizowany było uzyskanie dużo wyższego, bo wynoszącego 99,5%, poziomu realizacji tych celów, co z kolei oznaczało wypłatę znacząco wyższego wynagrodzenia zmiennego dla członków Zarządu za 2018 r. Zdaniem NIK odbyło się to kosztem utraty charakteru motywacyjnego wyznaczonych przez Radę Nadzorczą celów zarządczych.

Zakładając niezmiennosć wartości referencyjnych celów zarządczych w 2018 r., wynagrodzenie zmienne członków Zarządu winno - zdaniem NIK - wynieść 5284,54 zł dla Prezesa i 4756,08 zł dla Wiceprezesa, tj. 2%⁶⁸ prawidłowo wyliczonego wynagrodzenia stałego członków Zarządu za 2018 r. (przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z ustawy o budżecie na 2018 r.) w wysokości 264 226,80 zł (Prezes) i 237 801,12 zł (Wiceprezes), co oznacza, że wynagrodzenie zmienne za 2018 r. zostało zawyżone o 46 667,83 zł (Prezes) i o 44 164,46 zł (Wiceprezes).

Prezes wyjaśnił, że: *wypłata wynagrodzenia zmiennego przez spółkę, nastąpiła na podstawie otrzymanego tekstu uchwały Rady Nadzorczej i Zarząd nie kwestionował decyzji podejmowanych w formie uchwał przez organ nadzorujący (...), na ich podstawie dokonano naliczenia i wypłaty wynagrodzenia zmiennego.*

Z kolei pełniący w latach 2018-2019 funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej wskazali, że wynagrodzenie zmienne członków Zarządu ustalono w przewidzianej w umowach wysokości 20% wynagrodzenia stałego, a Rada Nadzorcza była kompetentna do zmiany celów zarządczych, dostosowując je do sytuacji na rynku.

(akta kontroli: str. 161, 300-318, 365-404)

c) dopuszczono do wypłaty członkom Zarządu zawyżonego wynagrodzenia zmiennego za 2019 r., wyliczonego w oparciu o kwoty faktycznie wypłaconego im w tym roku wynagrodzenia stałego, nieuwzględniającego w przypadku niektórych miesięcznych wypłat ograniczeń wynikających z art. 31 ustawy o budżecie na 2019 r., „zamrażającego” podstawę wymiaru miesięcznego wynagrodzenia stałego na poziomie odpowiadającym przeciętnemu miesięcznemu wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale 2016 r.⁶⁹. Zgodnie natomiast z postanowieniami § 1 ust. 2 uchwały Rady Nadzorczej nr 5/IV/2019 z dnia 22 marca 2019 r., wynagrodzenie zmienne winno stanowić 20% sumy wynagrodzeń należnych w danym roku⁷⁰. Uwzględniając postanowienia ustawy o budżecie na 2019 r. w zakresie wynagrodzenia stałego członków Zarządu, wynagrodzenie zmienne za 2019 r. Prezesa winno wynieść 52 845,36 zł, a Wiceprezesa 41 615,72 zł, co oznacza, że ich wynagrodzenie zostało zawyżone odpowiednio o 560,85 zł i 220,19 zł.

Prezes wyjaśnił, że obecny Zarząd nie posiada informacji na temat przyczyn ww. nieprawidłowości, wskazując poprzedni Zarząd, jako właściwy do udzielania stosownych wyjaśnień.

NIK wskazuje, że w okresie uchwalania wynagrodzenia zmiennego za 2019 r. (tj. w 2020 r.), obecny Wiceprezes pełnił funkcję Członka Zarządu.

(akta kontroli: str. 161, 319-357, 788-792)

⁶⁸ Wskaźnik wyliczono biorąc pod uwagę: a) zrealizowanie celu zarządczego KPI5, b) wagę KPI5 w wysokości 10%, c) maksymalną wysokość wynagrodzenia zmiennego, tj. 20% wypłaconego wynagrodzenia rocznego – przewidzianą postanowieniami umów o świadczenie usług zarządzania.

⁶⁹ Patrz ustalenia zawarte w opisie nieprawidłowości nr 1 i nr 2.

⁷⁰ Co zostało również uwzględnione w umowie o świadczenie usług zarządzania Wiceprezesa z dnia 15 lutego 2019 r.

d) W DCZP przyjmowano do rozliczenia, sporządzone przez Prezesa i Wiceprezesa rachunki związane ze świadczeniem przez nich usług zarządzania, przed upływem danego miesiąca, co miało miejsce dla rachunków za okres od stycznia do listopada 2018 r. i od kwietnia do lipca 2019 r.⁷¹, tj. od 1 do 6 dni przed końcem rozliczanego miesiąca i naruszało § 8 ust. 5 umów o świadczenie usług zarządzania. Stanowił on o przedstawieniu Spółce przez członków Zarządu rachunku za wykonanie w danym miesiącu usługi wraz z ewentualną informacją o liczbie dni przerwy w świadczeniu usług i ich uzasadnieniu w terminie do 4 dni po zakończeniu każdego miesiąca kalendarzowego.

Prezes wyjaśnił, że rachunki przyjmowano w ostatnim dniu pracy w DCZP członków Zarządu, z uwagi na konieczność ich akceptacji przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej i jego możliwą nieobecność w ww. dniach.

NIK wskazuje, że w umowach określono precyzyjny termin na składanie rachunków, i nie przewidziano okoliczności zezwalających na odstępstwa od tego terminu.

(akta kontroli: str. 365-404, 811)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Spółka zapewniła prawidłowe wypełnienie przez Zgromadzenie Wspólników ustawowych wymogów w zakresie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania Zarządu Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy (po jego obowiązkowym zbadaniu przez biegłego rewidenta), a także w zakresie udzielenia członkom organów Spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków. Zapewniła także realizację ustawowego wymogu złożenia we właściwym rejestrze sądowym kompletnej dokumentacji związanej z rozpatrzeniem i zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego.

W DCZP dopuszczono do naliczenia i wypłaty w latach 2018-2020 zawyżonych, bądź nienależnych członkom Zarządu i Rady Nadzorczej wynagrodzeń na łączną kwotę 309,4 tys. zł, tj. m.in. w związku z niezastosowaniem się do ograniczeń wynikających z ustaw okołobudżetowych na lata 2018 i 2019, nieprzestrzeganiem postanowień umowy o świadczenie usług zarządzania, a także w następstwie udzielenia odprawy członkowi Zarządu, który sam zrezygnował z funkcji pełnionej w Spółce. Przyczyną tych nieprawidłowości było niezorganizowanie skutecznego systemu zapewnienia zgodności działania Spółki z prawem powszechnie obowiązującym i wewnętrznymi regulacjami. Ze strony Spółki należy bowiem oczekiwać aktów staranności związanych z wypłacaniem wynagrodzeń niezależnie od tego, w jaki sposób zostały ustalone obowiązujące w tym zakresie wewnętrzne procedury. Mieści się to bowiem w zakresie szeroko rozumianego compliance⁷², czyli zapewnienia zgodności działalności Spółki z dotyczącymi jej regulacjami.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

⁷¹ Za miesiąc: styczeń 2018 r. – 30 stycznia 2018 r.; luty 2018 r. – 27 lutego 2018 r.; marzec 2018 r. – 28 marca 2018 r.; kwiecień 2018 r. – 27 kwietnia 2018 r.; maj 2018 r. – 29 maja 2018 r.; czerwiec 2018 r. – 28 czerwca 2018 r.; lipiec 2018 r. – 30 lipca 2018 r.; sierpień 2018 r. – 29 sierpnia 2018 r.; wrzesień 2018 r. – 27 września 2018 r.; październik 2018 r. – 29 października 2018 r.; listopad 2018 r. – 29 listopada 2018 r.; marzec 2019 r. – 28 marca 2019 r.; kwiecień 2019 r. – 29 kwietnia 2019 r.; maj 2019 r. – 30 maja 2019 r.; czerwiec 2019 r. – 27 czerwca 2019 r.; lipiec 2019 r. – 25 lipca 2019 r.; oraz za grudzień 2020 r. (jedyne przez Wiceprezesa) – 30 grudnia 2020 r.

⁷² Compliance (pol. zgodność) – zapewnienie zgodności działalności z normami, zaleceniami lub stosownymi praktykami. Celem systemu compliance w organizacji jest zapewnienie zgodności działania z prawem, jak również z innymi dobrowolnie przyjętymi normami postępowania, w celu zapobiegania stratom finansowym lub utracie reputacji.

Wniosek

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o *NIK*, przedstawia następujące wnioski:

- 1) Podjęcie działań zmierzających do odzyskania zawyżonych i nienależnie wypłaconych w latach 2018-2020 wynagrodzeń członków organu zarządzającego w kwocie 245,8 tys. zł, a także wynagrodzeń organu nadzorczego w kwocie 63,6 tys. zł.
- 2) Doprowadzenie obowiązujących w Spółce zasad (polityki) rachunkowości do zgodności z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.
- 3) Podjęcie działań ukierunkowanych na doprowadzenie do zgodności z przepisami prawa istniejących w Spółce umów i regulacji wewnętrznych dotyczących wynagrodzeń członków organu zarządzającego Spółką.
- 4) Podjęcie działań zmierzających do prawidłowego rozliczenia dotacji w wysokości 40,0 tys. zł otrzymanej na remont łazienek w Całodobowym Oddziale Leczenia Uzależnień.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o *NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o *NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 29 marca 2021 r.

Kontroler
Paweł Potemski
Główny specjalista kontroli państwowej
/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektora
Marcin Kaliński
/-/

.....
podpis

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

p.o. Dyrektor
Delegatury NIK we Wrocławiu
z up. Wicedyrektor
Krzysztof Calka

.....
podpis

* Dane osobowe wyłączone przez NIK z podania do publicznej wiadomości z uwagi na art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.).